

1.1.

**ECONOMIE
& INNOVATIE**

De Euregio Maas-Rijn (EMR) is een regio met veel potentieel en met grote groeiverwachtingen: het onderzoeks en ontwikkelingsniveau ligt er boven het Europees gemiddelde.

1.1.1. BESCHRIJVING VAN DE TOESTAND

Dankzij stabiele macro-economische indicatoren, een stevige infrastructuur en een aantrekkelijke geografische ligging te midden van welvarende steden en markten, heeft de EMR heel wat troeven in handen om uit te groeien tot een topregio binnen Europa. Wel moet ze er nog in slagen een ander type industrialisatie uit te bouwen.

De drijvende krachten

De EMR heeft veel grensoverschrijdende initiatieven inzake economie en innovatie: "Grensoverschrijdende Cluster Stimulering – GCS", "Top Technology Clusters – TTC", "Hyperregio", het partnerschap tussen LRM, LIOF en NRW.Bank, de "Samenwerking Werkgevers Euregio" (SWE) met het "Euregio-locator"-project, "The Locator" en de groepering van de Euregionale Kamers van Koophandel in de zogenaamde "Euregiochambers" en, tot slot, enkele INTERREG-projecten.

Bovendien is de regio gezegend met talrijke incubatoren, campussen, hoog aangeschreven kennis en onderzoekscentra. Ze neemt veel initiatieven om ondernemers, KMO's/MKB's en middenveldorganisaties over de grenzen heen te doen samenwerken, terwijl haar sterke industriële en sociaaleconomische sokkel tal van opportuniteiten biedt aan studenten, onderzoekers en ondernemers om samen te werken met de steun van de plaatselijke overheden.

De hinderpalen

Diverse studies tonen echter aan dat het potentieel van de EMR groot maar nog steeds onderbenut is. Zo stijgt de gemiddelde productiviteitsgroei in de EMR relatief minder snel dan deze van de EU-27. Daarnaast is het streven naar herindustrialisering in de EMR en echte challenge: hoe kan de aandacht voor innovatie

en nieuwe technologieën worden gecombineerd met de revitalisering van de maakindustrie? Dit is een belangrijke kwestie, vooral voor de Euregio, die niet alleen te kampen heeft met een aanzienlijke loonhandicap ten opzichte van lagelonenlanden, maar ook met verschillen in loonniveaus binnen de EMR-partnerregio's.

Het ligt voor start-ups, KMO's/MKB's, grote ondernemingen, plaatselijke overheden en ecosystemen ook niet voor de hand om grensoverschrijdende aansluitingen te vinden en zaken te doen binnen heel de EMR, wegens de taal en de professionele cultuurverschillen, de door de grenzen gevormde hinderpalen en de complexiteit van de administratie en de fiscaliteit, alsook wegens het gebrek aan eenvormigheid van de terminologie aan weerszijden van de grens. Bij al deze moeilijkheden komt nog het probleem van de erkenning van diploma's aan beide zijden van de grens. Dit probleem zal zich zowel bij het thema "Onderwijs en opleiding" als bij het thema "Arbeidsmarkt" voordoen.

1.1.2. ONTWIKKELINGSVOORUITZICHTEN

Door middel van strategische keuzes en slimme innovaties zou de EMR haar potentieel efficiënter kunnen benutten. De strategische focus moet daarbij liggen op slimme specialisatie en doorontwikkeling van beloftevolle sleuteltechnologieën ten behoeve van de doorstart van grensoverschrijdende ecosystemen en waardeketens. Ingepast in een verstedelijkte agglomeratie en ondersteund door de gepaste regionale "branding", die benadrukt hoe goed het is om in de EMR te leven, wonen en werken, trekt een dergelijke topregio, een echte "hot spot", nog meer bedrijvigheid aan en zet zich Europees en wereldwijd op de kaart.

De Euregionale netwerkeconomie

Tijdens het volgende decennium moet de EMR tactisch aansluiting vinden om te komen tot een dynamische Euregionale netwerkeconomie. Dat grensoverschrijdend aspect biedt trouwens aan alle partners veel schaalvergrotingsmogelijkheden en veel kansen om hun krachten te bundelen. Het DNA van 3 landen, 5 culturen en 3 talen schept een interessante ruimte voor experimenten, innovaties en het ontstaan van gemeenschappen van deskundigen op het gebied van belangrijke opkomende technologieën zoals 5G, of in de Euregionale proeftuinen met regelluwe zones waar leerrijke experimenten plaatsvinden.

Het samenvoegen van deskundigheden van verschillende sectoren kan ook een springplank naar ruimere toepassingen vormen. Door de kleinhandel digitaal uit te rusten, kan men bijvoorbeeld betere koopervaringen verkrijgen. In het kader van een stedelijk en Euregionaal partnerschap hebben de plaatselijke overheden een rol te spelen bij het ontwikkelen van gegevensuitwisseling tussen burgers, van burgerdreven innovatieconcepten, van stedelijke technologieën waarbij de burgers worden betrokken en van zogenaamde FAIR-gegevens (findable, accessible, interoperable, reusable). Die "quadruple helix"-samenwerking¹ schept meer kansen voor kennisuitwisseling en voor het aantrekken van talent in zo'n dynamische hub! De EMR moet zich, als hub, ook met alle actoren op het terrein inzetten om gemakkelijker partners, leveranciers, klanten, onderzoeksinstituten en talent te vinden buiten de grenzen. Zo verkrijgt men een gemeenschappelijk bestuurlijk "kompas" en ruimt men de in de sociale en fiscale regelgeving vervatte hindernissen op.

Het oprichten van gemeenschappen ter aanvulling van de bestaande ontmoetingsplatforms zou kunnen bijdragen tot de verwezenlijking van die doelstellingen, of ze nu zijn ingegeven door sectorale of technologische logica's, of door de grensoverschrijdende

ontwikkeling van waarden en investeringsketens met kruisbestuiving, van grensoverschrijdende ontwikkelings- en oriëntatieconcepten voor ondernemingen, van grensoverschrijdende evenementen, van een laagdrempelig onbureaucratisch fonds voor het ondersteunen van grensoverschrijdende clusters enz. Die stimulansen hebben meer effect wanneer ze zowel materieel als online bereikbaar zijn: de COVID-19-crisis heeft aangetoond hoe belangrijk het digitale is voor diensten die ook grensoverschrijdende samenwerking moeten bevorderen.

Een krachtig economisch beleid steunt meer bepaald op het bevorderen van publiek-private samenwerkingsverbanden. De toename van de dynamiek tussen de handelspartners binnen de EMR en de daarbij horende stroom van goederen en werknemers vergroten het belang van kritieke en duurzame infrastructuren en kaders. Er moet dus speciaal aandacht worden besteed aan het logistieke aspect van de grensoverschrijdende samenwerking. Dankzij een stappenplan met duidelijke geformuleerde oplossingen op korte, middellange en lange termijn kan men de bestaande hinderpalen en flessenhalzen wegnemen, alsook de ontbrekende schakel met elkaar verbinden om te komen tot een EMR zonder binnengrenzen. Waarom zou men ook geen gemeenschappelijke logistieke agenda opstellen om volledig gebruik te maken van heel de economische EMR met haar vele vrachtluchthavens, haar havens en haar multimodale terminussen, en om de regio's daarbij de kans te geven om hun eigen logistieke attributen te maximaliseren? Soortgelijke uitdagingen vindt men bij het breedbandinternet en de daarop betrekking hebbende infrastructuur, het uitrollen van 5G en de cyberveiligheidssystemen in dat verband, bij de watervoorziening enz.

Een krachtig economisch beleid steunt meer bepaald op het bevorderen van publiek-private samenwerkingsverbanden

De EMR als innovatieve regio

De EMR wil zich positioneren als een innovatieve regio en uitgroeien tot een leider inzake kennisontwikkeling. Het gaat daarbij vooral over het toepassen en opwaarderen van de beschikbare kennis en sleuteltechnologieën, schaalvergroting van KMO's/MKB's die aan de slag gaan met onderzoeksresultaten en nieuwe business modellen, en het bundelen van de krachten die aanwezig zijn bij de incubatoren, bij de onderzoeksinstellingen en op de campussen, en die de rijkdom van de Euregio vormen. Het scheppen van een strategisch kader voor intelligente specialisatie binnen de EMR moedigt bedrijven en onderzoekers aan om buiten de grenzen innovatieve concepten te verdedigen, die gebaseerd zijn op technologieën met toekomst uit veelbelovende sectoren en ecosystemen met en groot potentieel aan toegevoegde waarde.

Tot die veelbelovende sectoren en belangrijke technologieën voor de EMR rekent men de modernisering en

de digitalisering van de gezondheidszorg, medtech en biowetenschappen, creatieve industrie, fotonica, biotechnologie, nanotechnologieën, elektronica, luchtvaart, materialen, maakindustrie, chemie, voedingsmiddelenindustrie en – ten slotte en vooral – de door Industrie 4.0 ondersteunde digitalisering, het internet van de dingen (voor de nijverheid), de automatisering, de kunstmatige intelligentie (AI), de robotica, het 3D printen enz.

De nadruk leggen op schone technologieën, op de kringlooeconomie en op de belangrijke energietransitie, helpt er ook voor zorgen dat de industriële omschakeling gepaard gaat met milieuvriendelijkere productiewijzen, producten en diensten. Zo zal de EMR zich kunnen aansluiten bij de European Green Deal. Naast die intelligente specialisatie kan elke regio haar eigen bijzondere prioriteiten blijven bepalen om te komen tot eigen industrievormen die passen in de grensoverschrijdende waardeketens.

De Euregio Maas-Rijn: een gedroomde plaats voor de Einstein-telescoop

Als 's werelds eerste detector van de derde generatie en het beste observatorium voor zwaartekrachtgolven dat ooit is gebouwd, zal de Einstein-telescoop enkel metingen kunnen verrichten in een zeer rustige omgeving. De EMR stelde zich kandidaat om plaats te bieden aan dat ondergronds centrum voor onderzoek naar de grenzen van het universum. Haar troeven? De stabiliteit van haar bodem die zeer gevoelige metingen mogelijk maakt, een regionaal netwerk van hoogtechnologische expertisecentra en ondernemingen waardoor de Einstein-telescoop snel zou kunnen worden gebouwd, en een ontwikkeling op lange termijn.

1.1.3. DOELSTELLINGEN EN ACTIES

- **Het verwezenlijken van een Euregionale netwerkeconomie:**
 - Het benutten van de grensoverschrijdende waardeketens door gebruik te maken van ontmoetingsplatforms voor ondernemingen:
 - Het oprichten van gemeenschappen ter aanvulling van de match making platformen van ondernemingen,
 - Het ter beschikking stellen van diensten ter ondersteuning van de ontwikkeling en innovatie van de grensoverschrijdende ondernemingen (Cross Border Business Development Services), waarbij de slimme integratie in de bestaande organisaties en netwerken van en binnen de EMR centraal blijft staan.
 - Branding met het oog op een grotere aantrekkelijkheid van de regio (mededeling van succesvolle resultaten dankzij de Euregionale samenwerking inzake economie en innovatie),
 - Ondersteuning voor, deelname aan en organisatie van grensoverschrijdende evenementen,
 - Ter beschikking stellen van diensten aan grensoverschrijdende ondernemingen (Cross Border Business Advisory Support Services), dat een administratief "kompas" is met duidelijk vastgestelde grensoverschrijdende indicatoren. Er moet voldoende aandacht worden besteed aan de additionaliteit en complementariteit van dergelijke diensten, zodat ze maximaal geïntegreerd zijn in de dienstverlening en opdrachten van de bestaande organisaties en netwerken waarover de EMR beschikt,
 - Schepping van een gunstig klimaat voor start-ups, scale-ups, spin-offs en spin-outs. Ondersteuning en begeleiding,
 - Sturen en steunen van de grensoverschrijdende topprojecten en fondsen die door hun samenwerking bijdragen aan de grensoverschrijdende waardeketen.
- **Het creëren van een innovatieve regio:**
 - Ontwikkelen van een Euregionale innovatiestrategie:
 - De innovatiestrategieën van de partnerregio's met elkaar vergelijken om vanuit de gemeenschappelijke facetten een gezamenlijk gedragen innovatiestrategie met kansen voor Euregionale meerwaarde en synergie af te leiden rondom slimme specialisatie in sleutelsectoren en ecosystemen.
 - Bevorderen van de grensoverschrijdende samenwerking tussen clusters op gebieden waarop de Euregio goed presteert,
 - Bevorderen en vergemakkelijken van de daadwerkelijke grensoverschrijdende samenwerking op campussen, bij incubatoren en in proeftuinen met een matige regelgeving, met behulp van proefprojecten en concrete gebruikgevallen, alsook door het uitwisselen van best practices,
 - Begeleiden en bevorderen van grensoverschrijdende topprojecten waarvoor de ondernemingen hun kennis in duurzame toepassingen kunnen aanwenden, wat het imago van de EMR als innovatieve regio zowel binnen als buiten Europa ten goede komt.

CONCLUSIE

Het streven naar enerzijds een Euregionale netwerkeconomie en anderzijds innovatieve samenwerkingsverbanden in de EMR, helpt ons te focuseren op de voornaamste en innovatiefste topprojecten waarrond grensoverschrijdende ecosystemen samenwerken om nog meer talent aan te trekken. Dat soort project moet volstrekt toegankelijk blijven voor kmo's. Dat is bijvoorbeeld mogelijk door middel van B2B-vouchersystemen.